

H Í R E K

KITÜNTETÉS

„Köztisztviselői Nap” alkalmából Győr-Moson-Sopron Megye Közgyűlése közszolgálati tagozatban „Győr-Moson-Sopron megye Szolgáltatásért Díjat” adományozott dr. Babiczky Gábor hivatalvezető-helyettesnek.

Dr. Babiczky Gábor 1968–1973 között „cum laude” fokozattal elvégezte az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állami és Jogtudományi karát, s állam- és jogtudományi doktorrá avatták.

Az egyetem elvégzése után közel két évtizeden keresztül többségében a közigazgatás különféle területein tevékenykedett.

A 90-es évek elejétől a termőföld privatizációs, tulajdonrendezési feladatok megyei munkáiból jelentős mértékben kivette a részét.

A Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal vezetőjeként rövid idő alatt egy új ütőképese hivatalt épített ki. Ebben az időben jelentős felvilágosító munkát végzett a megye lakosságának minél jobb tájékoztatása érdekében. Jó vezetői, irányítói munkája eredményeként Győr-Moson-Sopron megye a kárpótlási munkákat az elsők között fejezte be.

A megyei Földhivatalhoz kerülése után tovább folytatta a termőföld tulajdonrendezési munkákat. Ezúttal a részarány tulajdonkiadás munkáit irányította. A megyei Földművelésügyi Hivatallal szoros együttműködésben 2000. év végére a részarány kiadás befejeződött. Azóta a maradvány területek (kárpótlás, részarány) rendezése is megtörtént.

Sikeresen irányította a fővárosi ügyirathátralék feldolgozási munkáit a megyében, valamint az állami és önkormányzati ingatlanok rendezését. Nagy erőfeszítéseket tett az időközben felhalmozódott nagyszámú ügyirathátralék feldolgozásában is, melyet 2003. évben sikerült ledolgozni, s azóta az ügyeket határidőn belül intézi a hivatal. A hozzáforduló ügyfeleket nagy szakértelemmel és türelemmel segíti ügyeik intézésében.

Folyamatosan képezte magát, így 2000. évben elvégezte a PHARE által támogatott Közigazgatási Képzési Program az Európai Unióról című oktatásnak a Központi Közigazgatás köztisztviselői számára megrendezésre került moduljait (European Institute Of Public Administration – EIPA).

A termőföld tulajdonrendezési munkáinak az elmúlt 15 évben országosan is elismert szaktekintélye, melyet következésként végzett jó vezetői munkájának köszönhet.

A kitüntetéshez gratulálunk!

A Győr-Moson-Sopron megyei
Földhivatal munkatársa

INNEN-ONNAN

Dr. Latkóczy Olga FVM FTF osztályvezető és Farkas István FÖMI főigazgató-helyettes június 8. és 10. között az ausztriai Steyerben részt vett a közép-európai kataszteri-földmérési fõhatóságok képviselőinek éves szakértői találkozásánál. Az ez évi rendezvény témája az elektronikus kormányzati munka és a hálón történő földügyi adatszolgáltatások voltak.

*

Dr. Remetey Fülöpp Gábor FVM FTF vezető főtanácsos június 14. és 17. között Luxemburgban részt vett az EU Kataszteri Állandó Bizottság ülésén.

*

Az egyiptomi főváros, Kairó adott otthont április 16–21. között a Földmérők Nemzetközi Szövetsége (FIG) ez évi munkakonferenciájának, és a Globális Téradat-infrastruktúra Szervezet (GSDI) 8. konferenciájának. Az összevont rendezvényen magyar részről – a delegáció tagjaként – részt vett Kovács Károlyné FÖMI osztályvezető, dr. Márkus Béla NYME Geoinformatikai Fõiskolai Kar főigazgató, dr. Mihály Szabolcs FÖMI főigazgató, Osskó András, Fõvárosi Földhivatal mb.hivatalvezető dr. Remetey Fülöpp Gábor FVM FTF vezető főtanácsos, Szendrõ Dénes FVM FTF osztályvezető.

*

Május 19–22. között Sepsiszentgyörgyön rendezték meg az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság ez évi földmérő találkozóját. A rendezvényen, amelyről később részletesebben beszámolunk, az FVM FTF részéről Hodobay-Böröcz András osztályvezető és Ripka János vezető főtanácsos vett részt.

*

Az ENSz földrajzi nevekkel foglalkozó szakértői csoportja (UNGEGN) exonimabizottságának 3., Ljubljánában megtartott ülése

2005. május 19–21 között a szlovén fővárosban rendezték meg a berlini 8. földrajzinév-egységesítési konferencián, 2002-ben életre hívott bizottság 3. ülését. A rendezvényen magyar részről *dr. Dutkó András* a Földrajzinév-bizottság vezetője, és *Pokoly Béla* FVM FTF vezető főtanácsos vett részt.

A rendezvényről az alábbiakat emelem ki:

- A korábban javasolt exonimameghatározást a jelenlévők – némi vita után, *P. Jordan* (Ausztria) és *N. Kadmon* (Izrael) fenntartásai ellenére – végül elfogadták azzal, hogy azt javasolják előterjeszteni a jövő évi, bécsi szakértőcsoport-ülésen.

Emlékeztetőül:

Endonima: Egy földrajzi alakulat neve valamely nyelven, amely hivatalos, vagy elterjedt azon a területen, ahol az alakulat található.

Exonima: Egy bizonyos nyelvben használt földrajzi név egy olyan földrajzi alakulatra, amely kívül fekszik azon a területen, ahol ezt a nyelvet beszélik. Az ilyen földrajzi név formájában eltér attól a névtől, amelyet a földrajzi alakulat fekvése szerinti terület hivatalos, vagy elterjedt nyelvén (nyelvein) használnak.

- Előadást hallottunk: – az UNGEGN tervezett földrajzinév-adatbázisának tartalmáról (országnevek, százezer főnél népesebb városok nevei helyi hivatalos formában, és exonimáik), illetve – az európai országok földrajzi neveket tartalmazó adatbázisainak internetes elérhetőségét célzó EuroGeoNames programról.

- Történelmi keretbe helyezett előadást tartottam a magyar exonimákról, és a hazai exonimahasználat néhány sajátosságáról.

- Koreai részről ismét felvetették a Koreai-félsziget és a Japán-szigetek közötti tenger elnevezését. Megismételték az utóbbi időben hangoztatott álláspontjukat, hogy célszerű lenne a nemzetközi térképészetben mind az általánosan elterjedt (magyarul: Japán-tenger), mind pedig az általuk ajánlott nevet (Dong Hae, azaz Keleti-tenger) lefordított formájukban feltüntetni. Mint ismeretes, a nemzetközi térképészeti gyakorlatban egyes amerikai térkép- és atlaszkiadók (pl. National Geographic, Rand MacNally) elkezdtek mindkét nevet alkalmazni, de a kiadók többsége a Japán-tenger megfelelő nyelvi formáját használja a Keleti-tenger változatai helyett.

□

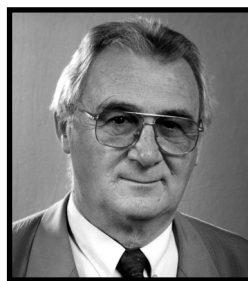
HALÁLOZÁS

Finta Árpád 1935–2005

Lesújtott bennünket az a megrázó hír, hogy 2005. június 02-án otthonában váratlanul elhunyt *Finta Árpád*, szeretett kollégánk.

Finta Árpád nyugalmazott minisztériumi szakmai főtanácsos 1935. május 20-án a Sopron megyei Lövön született. 1953-ban a zalaegerszegi Zrínyi Miklós Általános Gimnáziumban érettségizett.

Sorkatonai szolgálata előtt, 1955-ig a Baki Erdőgazdaságban, majd a Bak és Környéke Földművelésügyi szervezetben dolgozott. A katonaság után jelentke-

zett az ÁFTH által meghirdetett céltanfolyamra, melynek elvégzését követően a Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalatnál helyezkedett el. Itt terepes geodétaként dolgozott, majd vezetői képességei alapján brigádvezetői feladattal bízták meg.

1970-ben áthelyezéssel a Földmérési Intézet Földmérési Osztályára került, ahol a nagyméretarányú állami földmérési alaptérképek szerződéskötése területén tevékenykedett; kezdetben előadó, főelőadó, majd csoportvezető beosztásban.

1984-ben – a MÉM Földügyi és Térképészeti Hivatal kikérése alapján – áthelyezést nyert a minisztérium Földmérési és Térképészeti Főosztályára, ahol nyugállományba vonulásáig köztisztviselőként, utóbb már szakmai főtanácsosi besorolással dolgozott. Kiemelkedő szerepet játszott a földkárpótlási feladatok országos koordinációjában, mivel feladatát képezte a földhivatalok kapcsolódó határidős feladatainak összehangolása, a rendelkezésre álló források elosztásának előkészítése és a célirányos felhasználás következetes ellenőrzése.

Nyugdíjasként a Földmérési és Távérzékelési Intézet rész munkaidős tanácsadóként foglalkoztatta, majd egy újabb aktív korszak következett. Az újonnan alakult Nemzeti Földalapkezelő Szervezet – számítva *Finta Árpád* több évtizedes szakmai gyakorlatára, földügyi, földmérési ismereteire – felvette főállású munkatársai körébe. Több éves eredményes munka után, vélhetően meggyengült egészsége kényszerű nyomá-

sára, munkaviszonyát 2004. december végével már nem hosszabbította meg.

Felsőfokú tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetem levelező tagozatán végezte, ahol 1974-ben földmérőmérnök szakos építőmérnöki diplomát vehetett át. Tudását, ismereteit korszerűsíteni szándékozva beiratkozott a BME posztgraduális képzésére, melynek elvégzése után, 1981-ben okleveles geodéziai automatizálási szakmérnöki végzettséget szerzett.

1960-ban megnősült, majd 1976-ban elvált. 1979-ben új házasságot kötött. Mindkét házasságából egy-egy leánygyermek született, Éva és Adrienn.

Munkásságát, szakmai életútját, emberi kollegiális kapcsolatait az alábbi nekrológ idézi fel, melyet a hamvasztás utáni temetési szertartás alkalmával Apagyai Géza főosztályvezető, kollégája, barátja, egyetemi tankörtársa – a gyászoló barátok és kollégák nevében – mondott el a budapesti Szent Gellért templomban 2005. június 20-ikán.

„Tisztelt Gyászoló Gyülekezet!

Hosszú, nehézségekkel teli út vezetett Lövőtől, a Sopron megyei csendes kis településtől, a nyüzsgő fővárosig, majd a visszavonhatatlanig, a végső állomásig. *Finta Árpád* nyugalmazott minisztériumi szakmai főtanácsos, nagyszerű barátunk és kollégánk becsülettel végigjárta ezt az utat, kitartással vállalva az oly gyakori kihívásokat is.

Felnőtt élete, szakmai életútja szinte mindvégig a földméréshez, a földüghöz kötődött. Az ÁFTH céltanfolyam, a vállalati (terepes geodéta) kezdet, a FÖMI-nél az árvtákkal terhelt szerződéskötői és csoportvezetői munkakör, a földkárptólás koordinációs munkáihoz kapcsolódó országos jelentőségű minisztériumi feladatok, majd nyugdíjasként újra a FÖMI, ahol rész munkaidős tanácsadói tevékenységgel bízták meg és végül a Nemzeti Földalapkezelő Szervezetnél végzett felelős köztisztviselői munka mind egy-egy fontos állomás volt ezen a színes, szakmai eredményekben gazdag pályán.

A munka és a mellette vállalt – földmérőmérnök szakos okleveles építőmérnöki, majd okleveles szakmérnöki végzettséget eredményező – továbbtanulás nagyon sok energiát, sokszor a szerető családtól elvett időt igényelt, és mint látjuk, szinte észrevétlenül, fokozatos következetességgel felőrölte az egészséget is.

Hihetetlen volt számunkra, akik közelről ismertük, tiszteltük és szerettük, hogy ez a víg kedélyű, a barátokért, kollégákért mindig tenni kész ember súlyosan beteg, de Ő is mindent megtett annak érdekében, hogy előrehaladott szívproblémáját, rosszulléteit leplezze – nem akart, nem tudott beteg lenni, és másokat sem akart azzal terhelni!

Kedves Árpi!

70 esztendő és csendes, békés távozás volt megírva a sors nagy könyvében Számodra. Ám ez a váratlanul jött tragédia mindannyiunkat lesújtott, melynek hirtelensége nem hagyott időt a búcsúzásra, a közös szép élmények átgondolására, a budaörsi „évadnyitó és -záró” találkozók vidám hangulatának együttes felidézésére, egy utolsó baráti ölelésre. Be kell érjünk az- zal, hogy most, a földi utazás legvégén, e szomorú, de mégis emelkedett szertartás keretében köszönjük el Tőled, drága Barátunk, Kollégánk, ahogy mondani szoktuk: „Örökös elnökünk”.

Együtt gyászolunk szeretteiddel, köztük gyermekeiddel, unokáiddal, akik talán maguk sem tudják mennyi örömet, büszkeséget jelentettek Számodra, és milyen sokat és jó érzéssel emlegetted Őket.

Mosolyodat, vicceidet, vidám lényed emléket szívünkben örökre megőrizzük.

Drága Árpi, nyugodj békében!”

Finta Árpád okleveles építőmérnököt, okleveles geodéziai automatizálási szakmérnököt, nyugalmazott szakmai főtanácsost utolsó útjára elkísérték – a családtagokon túl – nagy számú barátai, kollégái, tisztelői.

Munkatársaink nevében őszinte részvétünket fejezzük ki a gyászoló Családnak.

Szerkesztőbizottság

KÖNYVISMERTETÉS

Bernhard Hofmann-Wellenhof–Helmut Moritz: Physical Geodesy, SpringerWienNewYork, 2005. 24x16,5 cm, XVII+403 oldal

A mű alapja *Weikko A. Heiskanen* és *Helmut Moritz* 1967-ben megjelent *Physical Geodesy* című, azóta igen népszerűvé vált és széles körben elterjedt munkája. Ez, megjelenése óta, a fizikai geodézia módszereit megismerni kívánó egyetemi hallgatóknak, kutatóknak alapvető tan- és kézikönyve.

A jelenlegi szerzőpáros, *Helmut Moritz* és egykori tanítványa, majd munkatársa, professzortársa *Bernhard Hofmann-Wellenhof*, a Gráci Műszaki Egyetem geodézia professzorai, egymás ismereteit igen szorosan kiegészítve, az eredeti műnek „naprakész” korszerű továbbfejlesztését végezte el. Ennek megjelenése óta eltelt közel négy évtizedben több vonatkozásban is fejlődött a Föld alakja, mérete és külső nehéz-

ségi erőtere meghatározásának elmélete, és a hagyományos nehézségi mérések mellett egyre nagyobb szerepet kaptak ezen a területen is a műholdas technikák. Így, ez a változat a klasszikusnak tekinthető fizikai geodéziai alapok (potenciálmélet, gömb-függvénysorok, peremérték-feladatok, szintellipszoid elmélete stb.) modern szemléletű tárgyalása mellett a szatellita geodézia korábbi és legújabb módszereinek a fizikai geodéziai kapcsolatait is részletesen tárgyalja, egészen a CHAMP, a GRACE és a GOCE programig. Mindezekhez hozzátartozik a korszerű geodéziai vonatkoztatási rendszerek részletes bemutatása is.

A teljes mű 11 részre oszlik, és gazdag, korszerű irodalomjegyzéket tartalmaz.

Az 1. rész a matematika potenciálméleti ismereteinek a geodéziai célra szükséges mélységű összefoglalása és bemutatása.

A 2. rész a földi nehézségi erőtérről és ennek leírásával kapcsolatos fogalmakat mutatja be. Tárgyalja a nehézségi erő, a szintfelületek és a függővonalak, a geoid, a szintfelületi földrajzi koordináták és a geoid feletti magasság értelmezését és legfontosabb fizikai és geometriai összefüggéseit. Bemutatja a nehézségi erőtérről matematikai leírására szolgáló gömb-függvénysorokat. Bevezeti a normál nehézségi erőteret és a fizikailag értelmezett vonatkoztatási ellipszoid (szintellipszoid) fogalmát, majd ismerteti a korszerű geodéziai vonatkoztatási rendszereket (GRS80 és WGS84). Végül tárgyalja a valódinak a normál nehézségi erőterhez viszonyított eltéréseit jellemző geometriai és fizikai mennyiségeket (nehézségi rendellenesség, potenciálzavar, geoidunduláció és függővonal-elhajlás), kapcsolataikat és meghatározásukat a potenciálmélet peremérték-feladatainak megoldásával a Stokes és a Vening Meinesz-féle integrálképlet gyakorlati megoldásáig.

A 3. rész a nehézségi mérések eredményeinek a geoidra (tengerszintre) átszámítására (redukálására) szolgáló módszereket tárgyalja.

A 4. rész a magasságfogalmak bemutatása.

Az 5. rész „A Föld geometriája” címet viseli, és három fejezetet foglal magába. Ez, a könyv lényegesen átdolgozott, kibővített része.

Az I. fejezete a „GPS korszak” 3D koordináta-meghatározásaival, vonatkoztatási rendszer és geodéziai dátum kérdéseivel foglalkozik, és tárgyalja a közöttük végzendő átszámítási (transzformációs) feladatokat is.

A II. fejezet a szerzők által „átmenetinek” nevezett korszak korábbi háromdimenziós megoldásaival foglalkozik. Röviden bemutatja a Brunns és Hotine-féle (poliéder) megoldást, majd a hagyományos földi és a GPS mérések eredményeinek együttes feldolgozási lehetőségeit vizsgálja.

A III. fejezet a különböző geodéziai dátumokkal jellemzett helyi elhelyezésű vonatkoztatási rendszerekben – a hagyományos geodéziai mérésekkel végzett – hagyományos 2+1 dimenziós térbeli koordináta-meghatározások egyes kérdéseit tárgyalja (különös tekintettel a geoidmeghatározás csillagászati-geodéziai módszerére). Végül itt mutatja be a geoidhoz legjobban simuló ellipszoid geometriai és fizikai értelmezését, egyenértékűségüket, valamint a „közepes földi ellipszoid” fogalmát.

A 6. rész a Föld külső nehézségi erőterének leírásához használt „nehézségi zavar” a nehézségi rendellenességekből végzendő meghatározásának és a külső térben „felfelé folytatásának” kérdéseit tárgyalja. Végül elemzi a nehézségi zavar és a nehézségi rendellenesség viszonyát. Ezek az ismeretek a mintegy 10 km magasságig terjedő tartományban végzett légi gravimetriai mérések eredményeinek hasznosításához szükségesek.

A 7. rész „Az űrtechnikák”, alapvetően a mesterséges holdakra támaszkodó módszerek alkalmazásait mutatja be a földi nehézségi erőter meghatározására. Itt tér ki arra, hogy milyen megoldásokkal lehetséges a nagy magasságokban keringő mesterséges holdakkal meghatározott általános földi (globális) erőter és az egyenlőtlen eloszlású földfelszíni nehézségi mérésekkel meghatározott egyes helyi részletek közötti hiányosság kitöltése. Ebben a vonatkozásban tárgyalja az újabb űrtechnikákat, mint a mesterséges holdról mesterséges holdra követés különböző megoldásait, a műholdas nehézségi gradiometriát és a külső erőter részletesebb megismerését szolgáló különleges műholdas programokat (CHAMP, GRACE, GOCE).

A 8. rész a földalak-meghatározás elméletének Mologyenszkij nevéhez fűződő változatát tárgyalja. Ennek lényege, hogy a potenciálmélet peremérték-feladatát a geoid helyett a fizikai földfelszínre oldja meg. Ezáltal szükségtelenné válik a földfelszínen mért nehézségi értékek és szintfelületi földrajzi koordináták – a természetet közelítő feltételezésekre alapuló – átszámítása a geoidra. Ezzel szemben igaz, hogy az így meghatározott felület (a telluroid vagy a kvázigeoid) nem lesz sem a valódi, sem a normál nehézségi erőternek szintfelülete. A szerzők érdeme a geoidra átszámítás hagyományos módszereinek kritikai elemzése és a földfelszínre vonatkozó – integrálegyenleten alapuló, egyébként meglehetősen nehéz – megoldásnak az eredetnél sokkal könnyedebb bemutatása, elemi matematikai eszközökkel. Ugyancsak új a két féle megoldás és eredményeinek kritikai összehasonlítása.

A 9. rész a fizikai geodézia (matematikai) statisztikai módszereit ismerteti, melyeknek jelentősége ugyan csak megnőtt az utóbbi időkben. Különös fontosságú

a kovariancia-függvények és gömbfüggvénysorba fejtésük, a nehézségi rendellenességek inter- és extrapolációja, valamint a predikciós módszerek tárgyalása.

A 10. rész a legkisebb négyzetes kollokáció alapelvét és alkalmazását ismerteti a geoid meghatározására.

A 11. rész gyakorlati számításokat mutat be a geoid ausztriai darabjának meghatározása példáján. Végül útmutatást (címekezt) ad a világhálón található geoidábrázolásokhoz.

A könyvet a szerzők a fizikai geodézia módszereit megismerni, elsajátítani kívánóknak alapműként szánták (amit magasabb szinten *Moritz* professzor „Advanced Physical Geodesy” című munkája egészíti ki). Ennek megfelelően világos, könnyed, jól követhető a tárgyalásmódja (amint ezt mindkét szerző koráb-

bi műveiben már megszoktuk). A matematikai gondolatmenetek a lényegyet mutatják be (a részletes bizonyítások a hivatkozott forrásokban található). A mű angol nyelvű fordítása annyira egyszerű, hogy más anyanyelvűek számára is könnyen érthető. A szöveget egyszerű, világos, szép ábrák egészítik ki.

Megítélésünk szerint a kitűzött célt a mű kiválóan szolgálja, ezért jó szívvel ajánljuk minden érdeklődő (hallgatók és kutatók, valamint doktoranduszok) számára. Átala eredményesen bővíthetik egyetemi tanulmányaik során ebben a témakörben szerzett szakmai ismereteiket.

Dr. Biró Péter

Dr. Vincze Vilmos c. egyetemi tanár ez év július 13-án, életének 95. évében eltávozott közülünk. Temetése augusztus 5-én. Életművének részletes méltatását folyóiratunk következő számában közöljük.

Szerkesztőség

Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság programjairól, híreiről a közeljövőben rendszeresen tájékozódhatnak honlapunkon is.

Címünk:

www.mfttt.hu

MFTTT vezetőség